

Posudek diplomové práce

Autor diplomové práce: Bc. Magdalena Hornová

Název diplomové práce: Digitální propast z aspektu gender

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Rudolf Vlasák

Oponent: Mgr. Petra Štögrová Jedličková, PhD.

Hodnocení: výborně, předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě

Cíl práce:

Hlavním cílem práce je podat ucelený přehled o digitální propasti z hlediska gender. Práce pojednává o současném stavu problému a přináší tyto informace v globálním pojetí, tj. všímá si problému nejen v Evropě, ale i na dalších místech Země, neboť genderová problematika je globálním problémem.

Struktura práce:

Práci tvoří devět kapitol, které lze v podstatě rozdělit do tří logických celků: 1) úvod do problému, 2) vlastní informace z vybraných zemí celého světa a 3) závěry a návrhy řešení. Práce je velmi precizně strukturovaná, kapitoly jsou (až na drobné výjimky) vyvážené. Práce zabírá široké spektrum problematiky, má globální pohled, který je velmi relevantní vzhledem k řešenému problému. Za nejcennější část práce považují návrhy řešení digitální propasti v závěru textu.

Poznámky k obsahové stránce práce:

- Je potřeba zpřesnit některá tvrzení, příp. uvést další literaturu, ve které se o problému pojednává podrobněji, práce zasahuje široké pole problému a také se zabývá neobyčejně širokou geografickou oblastí, proto je výše uvedený nedostatek častý (a také pochopitelný), nelze očekávat, že vše bude pojednáno přímo v DP, ale je nutné na pokračující zdroje odkázat. Týká se to např. tvrzení na str. 17 nahoře a uprostřed, str. 19, kapitoly 2.1, kde je potřeba dovysvětlit, jak digitální propast souvisí s popisovanými aspekty globalizace.
- Dalším problémem, který vyplývá ze samotné povahy práce, je aktuálnost uváděných statistických dat a studií. Na str. 21 je například citován výzkum z roku 2001, dnes je však již situace jiná, neboť problematika řešení digitální propasti prošla vývojem a díky politice EU se dostala pod drobnohled zkoumání včetně statistických sledování. Dnes sleduje ČSÚ a Eurostat pravidelně některé ukazatele související s digitální propastí. Např. na str. 22 citujete výzkum DAI, ale není uvedena metodika, jakou je DAI měřen, na str. 87 je využito staršího výzkumu STEM, ale podrobnější data má čtvrtletně ČSÚ, z tohoto důvodu se domnívám, že spolehlivější, metodicky čistší a navzájem srovnatelné údaje poskytuje ČSÚ, Eurostat a OECD, který se m.j. rozšiřuje pohled evropských statistik o globální srovnání.
- Není jasné, proč je ITC věnována celá kapitola, která navíc postrádá hlubší analýzu skutečného vlivu ITC na digitální propast vlivem standardizace a působení ITC jako významného orgánu, shrnutí současných aktivit a kritiku z hlediska gender. Tím se zabývala mezi jinými také vámi citovaná Wendy Hartcourt.
- NNO jsou jistě pilířem v řešení digitální propasti, především z pohledu „grassroots“ hnutí. Ovšem chybí národní a nadnárodní politiky, které se řešením digitální propasti různě zabývají. Při oponentuře prosím o krátké zhodnocení skutečného dopadu těchto politik na řešení problému. Popis EU politiky dále v textu je navíc zastaralý, EU již dávno řeší sociální vyloučení v informační společnosti a od tvrdých investic do ICT infrastruktury naopak ustupuje.
- Na str. 28 citujete FOSS, důvody malého zastoupení žen v ICT. Vzhledem k tomu, že za výčtem chybí kritika, závěr, obávám se, že by toto mohlo vyznít, jako konečný výčet skutečných důvodů malého zastoupení žen v ICT. Tak tomu ale není, jednak výčet míchá příčiny a následky a jednak chybí hlubší uvedení problému vycházející ze studií rodu a formování genderu jako sociálního konstruktů.
- V kapitole 5.1.1 a v některých kapitolách dále v textu se vytratilo zaměření na problematiku gender, jde pouze o obecný popis situace v ICT.
- V kapitole 5.2.1.3 výklad situace v Rusku končí rokem 1991, jaká je tedy situace v NNO v Rusku dnes?
- Obecná poznámka na konec – digitální propast není pouze problém připojení a dostupnosti ICT pro určité skupiny, je to daleko širší problém, například možnost práce v určitých profesích, vzdělávání ve firmách, elektronický obchod a možnosti podnikání v IT, zapojení do výzkumu a vývoje a akademické kariéry v IT. Na začátku práce by bylo potřeba jasně vymezit, čeho se digitální propast v daném textu bude dotýkat.

Volba informačních zdrojů:

Seznam použité literatury obsahuje 72 záznamů, z hlediska kvantity i kvality informačních zdrojů považuji výběr literatury za odpovídající.

Stylistická úroveň práce:

Po této stránce nemám k práci výhrady. V práci se nevyskytují téměř žádné překlepy ani gramatické chyby, formální pravidla byla, až na několik níže uvedených výjimek, dodržena.

- Na str. 60, z 1. věty 3. odst. Vyplyvá, že mládež patří mezi „sociálně vyloučené obyvatele“, což zřejmě nebylo míněno.
- Poznámka k tabulkovému aparátu: obecně se mi zdá nevhodně zvolený, tabulky se buď uvádějí v textu průběžně s odkazy na podrobnější data v přílohách a nebo se neuvádějí vůbec, zda se vyskytuje první tabulka v celém textu až na str. 78. Volba některých tabulek navíc nebyla úplně šťastná.
- Text na str. 85 od slov „Autor Cookburn...“ patří do úvodní obecné části a nebo k výčtu příčin znevýhodnění žen v ICT.
- Str. 116 používá se výraz „life long learning“, netuším, zda šlo o záměrnou hříčku či překlep.
- Obecná poznámka: v celé práci postrádám citace v textu a nebo pod čarou na stránce, vazba na použité zdroje není zřejmá.

Formální úprava práce:

Po formální stránce je práce velmi přehledně a logicky členěná. Uvádím pouze drobné poznámky:

- Na str. 22 bych volila spíše tabulku, která je výmluvnější, než textový popis, uváděna data jsou navíc neaktuální (2004).
- Na str. 24 je uvedeno, že se jedná o „poslední výzkum“, domnívám se, že to není relevantní údaj.
- Str. 63: kapitola nemůže být tvořena jedním odstavcem nebo dokonce jen jednou větou, viz. 5.3.3.1 a nebo 7.2. Na stejné straně: „přibylo“ tedy znamená přírůstek, kolik je tedy celek?

Doplňující otázky pro obhajobu:

Kromě zodpovězení otázek vyplývajících z výše uvedených poznámek prosím o autorčino vymezení se k problému, který popisuje ve své DP: proč je podle vás řešení digitální propasti důležité?

V Praze, dne 15. 9. 2008

Petra Štogrová Jedličková

